

Lehdistötiedote 30.1.1997

Euroopan talous- ja rahaliitto ja työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmät

Tutkimusta on rahoittanut STS-säätiö ja tutkimus on toteutettu Palkansaajien tutkimuslaitoksessa kesän ja syksyn 1996 aikana. Tutkimusta on raportoitu myös julkaisussa "Työmarkkinat EMUssa" (toimittaneet Tuovi Allén ja Ville Kaitila, ETLA B-sarja 127, 1996).

Tutkimuksessa luodaan katsaus Euroopan unionin jäsenmaiden viime aikaiseen kehitykseen työehtosopimusjärjestelmissä ja työmarkkinoiden instituutioissa. Tämän kehityksen perusteella arvioidaan kehityksen suuntaa talous- ja rahaliiton toteuduttua.

Lisätietoja: Tuovi Allén

Vaikka taloudellisen integraation tiivistymisen on usein oletettu johtavan kansallisten talouksien rakenteiden ja intituutioiden samankaltaistumiseen, työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmät ovat viimeisen vuosikymmenen aikana pikemminkin erilaistuneet EU-alueella. Palkanmuodostuksen siirtymiseen entistä enemmän toimialatasolle on monissa EU-maissa liittynyt paitsi yrityskohtaisen sopimisen lisääntyminen myös keskitetyn koordinaation tiivistyminen. Sen sijaan unionitasoisessa sopimisessa ei ole merkittävästi edistytty eikä sitä palkanmuodostuksen osalta ole pidetty edes realistisena tavoitteena. Luontevana selityksenä neuvottelujärjestelmien eriytmiselle saattaa olla kansallisista eroista johtuvat erilaiset tavat sopeutua sekä taantuman jälkeiseen tilanteeseen että talous- ja rahaliiton edellyttämään lähentymiseen.

Talous- ja rahaliiton onnistumisen ja alhaisen inflaation kannalta kollektiivinen sopiminen ja työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmät eivät näytä muodostavan sellaista uhkaa kuin joskus on epäilty. Edellytyksenä kuitenkin on, että palkanmuodostuksen siirtyminen entistä enemmän toimiala- ja yritystasolle tapahtuu koordinoitusti myös rahaliiton toteuduttua jotta inflaatiopaineilta vältyttäisiin.

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan päätyä siihen, että neuvottelujärjestelmän – virallinen tai epävirallinen – koordinaatio antaa paremmat mahdollisuudet alhaisen inflaation ja maltillisen reaali-palkkakehityksen toteutumiselle. Tämä ei kuitenkaan välttämättä edellytä, että palkanmuodostus tapahtuu keskitetysti ja moniportaisesti keskusjärjestöjen johdolla (Suomi), vaan myös toimialakohtinen sopiminen ja epävirallisemmat koordinaatio-

mallit (Itävalta, Saksa) voivat johtaa talouskehityksen ja rahaliittoon sopeutumisen kannalta yhtä hyvään ja jopa parempaan lopputulemaan. Olennaista on se, että työmarkkinaosapuolet "sopivat" siitä normista, jonka määräämissä rajoissa palkanmuodostus kansantalouden tasolla tapahtuu.

Koordinaation onnistuminen toimiala- ja yrityskohtaisessa palkanmuodostuksessa näyttää myös edellyttävän sitä, että työmarkkinaosapuolet – sekä työnantajat että työntekijät – ovat hyvin järjestäytyneitä ja työehtosopimukset ovat kattavia. Talous- ja rahaliiton ydinmaiden kehitys 1990-luvun alussa osoittaa myös, että kovin eri tyyppiset työmarkkinoiden instituutiot voivat tuottaa hyvinkin samankaltaisen lopputuloksen. ■

Julkaisu

Tuovi Allén:

Euroopan talous- ja rahaliitto ja työmarkkinoiden neuvottelujärjestelmät

*Palkansaajien tutkimuslaitos,
Tutkimuksia 66, Helsinki 1997.*

ISBN 952-5071-06-5

ISSN 1236-71716

Tilaukset

Irmeli Honka

puh. (09) 2535 7338, fax (09) 2535 7332

e-mail: Irmeli.Honka@labour.fi

Tilauhinta: 80 mk